

Stappenplan ChatGPT en SPL-examens

Onder de huidige omstandigheden, dus met de huidige examens, adviseren wij de roc's de volgende vijf stappen te nemen.

1. Inventarisatie
2. Preventie
3. Monitoring
4. Verificatie
5. Actie

1. Inventarisatie

Bepaal de mate waarin een examen gevoelig is voor ChatGPT-fraude en de mate waarin dat onwenselijk is. Denk bijvoorbeeld aan de volgende aspecten.

- **Exameninhoud**
De toetstermen en taken die centraal staan in een examen bepalen in grote mate of input vanuit ChatGPT onwenselijk is. Een examen waarin een student moet scripten is bijvoorbeeld fraudegevoeliger dan een examen waarin een student journaalposten moet opstellen. Vaak geldt: hoe specifiek de opdrachten, hoe kleiner het risico.
- **Afnamecondities**
De locatie, toegestane hulpmiddelen en het tijdsbestek bepalen in grote mate of een examen gevoelig is voor ChatGPT-fraude. Is bijvoorbeeld het gebruik van internet noodzakelijk? In welke mate is er zicht op de totstandkoming van het examenresultaat?
- **Examenvorm**
Voor SPL-examens geldt dat, globaal gezien, een examen fraudegevoeliger zal zijn als de mate van authenticiteit toeneemt. Bij de kennis en vaardigheidsexamens is het risico op fraudegevoeligheid vrij klein en bij de praktijkexamens vrij groot. Bij de ontwikkeling van bewijsstukken voor een portfolio-examen is het bijvoorbeeld makkelijker om ChatGPT te raadplegen dan wanneer een student het vaardigheidsexamen Spreken Engels maakt of als een examenproject binnen de muren van een school afgenomen wordt.

Naast de vraag óf er gebruik kan worden gemaakt van ChatGPT, speelt de vraag of dit onwenselijk is. Een student kan zich bijvoorbeeld door diverse websites zoals ChatGPT laten inspireren. In welke mate is het van belang dat hij volledig zelfstandig tot oplossingen komt? Als beroepsbeoefenaar heeft hij ook allerlei tools ter beschikking. Bij het ene examen zal het gebruik van ChatGPT onwenselijker zijn dan bij het andere examen.

2. Preventie

Neem op basis van de uitkomsten van de inventarisatie passende preventieve maatregelen. We noemen hier een aantal voorbeelden.

- **Laat technische beperkingen instellen**
Laat bijvoorbeeld het internet (deels) afschermen, als het examen dit toelaat. Veel ICT-afdelingen van roc's hebben hier ervaring mee en beschikken over geschikte tools.
- **Neem organisatorische maatregelen**
Pas, als dat nodig is, de afnamecondities aan. Laat bijvoorbeeld bepaalde onderdelen van een examenportfolio op school of onder toezicht van een stagebegeleider maken. Sommige

scholen kiezen ervoor (delen van) het examen 'old school' met pen en papier te laten maken. Andere scholen nemen in het OER op dat ChatGPT nooit in examens gebruikt mag worden.

- Informeer de student
Kondig aan dat de resultaten van de student via AI-plagiaatdetectiesoftware gecontroleerd zullen worden en benoem de gevolgen van fraude.

3. Monitoring

Tijdens de uitvoering van het examen kunnen de volgende maatregelen genomen worden.

- Controleer de voortgang
Vraag de kandidaat om het proces te beschrijven en te laten zien hoe het examenresultaat tot stand is gekomen. Als de kandidaat niet in staat is om een overtuigende beschrijving te maken, kan dit duiden op plagiaat. Desgewenst kan gebruik worden gemaakt van dit format voor een [logboek](#). Deze maatregel is relevant als een examen in een wat langer tijdsbestek plaatsvindt, zoals een examenportfolio.
- Laat extra surveilleren
Houd de kandidaten in de gaten tijdens het examen door bijvoorbeeld:
 - extra surveillanten in te zetten (fysieke controle);
 - controleer de activiteiten van de kandidaat door via software mee te kijken (technologische controle)Deze maatregel is relevant als een examen in een kort tijdsbestek in een afgebakende omgeving plaatsvindt.

4. Verificatie

Om na oplevering te controleren of het resultaat door de kandidaat gemaakt is, kunnen de volgende maatregelen genomen worden.

- Controleer op plagiaat
Gebruik AI-plagiaatdetectiesoftware om het examenresultaat te controleren. Er zijn inmiddels 'tegentools' ontwikkeld die met enige (en groeiende) zekerheid kunnen vaststellen of er sprake is van een door een chatbot gegenereerde tekst. Voorbeelden hiervan zijn [ChatZero](#) en [AI Text Classifier](#).
Tip: hoe langer de tekst, hoe groter de kans op een betrouwbaar oordeel.
- Vergelijk met andere resultaten
Vergelijk het examenresultaat met ander werk dat de student tijdens de opleiding heeft gemaakt. Als er opvallende verschillen zijn in de stijl, kwaliteit of complexiteit, kan dit duiden op plagiaat.
Tip: ChatGPT formuleert vrijwel foutloos; er zullen in een gegenereerde tekst nauwelijks taal- en spellingsfouten staan. Kenmerkend aan de gegenereerde teksten is verder dat de zinnen veelal van gelijke lengte zijn, vaak 'vlak' dus zonder emotie en, afhankelijk van het onderwerp, vrij wollig.
- Vraag om een toelichting
Vraag de kandidaat specifieke aspecten van het examenresultaat toe te lichten, zoals de onderzoeksmethode of de gebruikte tools en technologieën. Als de student niet in staat is om deze vragen te beantwoorden, kan dit duiden op plagiaat. Hiervoor kan de [STARRT-methode](#) gebruikt worden. Vormen waarin een toelichting kan worden gevraagd zijn een verificatiegesprek en een presentatie. Ook creatievere vormen zoals een vlog zijn mogelijk.

- Verificatiegesprek
Door het stellen van vragen over bijvoorbeeld de totstandkoming van het resultaat, de gemaakte keuzes, de gebruikte bronnen en de transfer naar alternatieve situaties krijgt u een beeld van hoe de kandidaat tot zijn resultaat is gekomen en of de kandidaat echt begrijpt wat hij opgeleverd heeft. Desgewenst kan de [Handreiking verificatiegesprek](#) gebruikt worden.
- Presentatie
Een student presenteert zijn resultaten en licht de totstandkoming toe en onderbouwt gemaakte keuzes. De examinator stelt vragen ter verificatie, bijvoorbeeld via de [STARRT-methode](#).
- Interview referenties
Neem contact op met de referenties van de kandidaat en vraag hen of ze het examenresultaat herkennen en of ze kunnen bevestigen dat de kandidaat het werk zelf heeft gemaakt. Deze methode is vooral relevant bij een examenportfolio.
- Laat een bronvermelding opnemen
Controleer de gebruikte bronnen. ChatGPT is namelijk vooralsnog niet transparant over de gebruikte bronnen.

5. Actie

Handel volgens de voorschriften van de school als het opgeleverde examenresultaat niet authentiek blijkt te zijn.